

FERENCES KÖZLÖNY

1939 július hó

XIX. évf.

TARTALOM:

Terciárius naptár.

Milyen megnyugtató

Pálffy Erzsébet grófnő: Szent Antal
búcsút mond a világnak

Batthyány Lujza grófnő: Szent Fe-
renc Atyámhoz (vers)

P. Dr. Dám Ince OFM.: A Harma-
dikrend szervezete rendünk egye-
temes főnökének körlev. alapján

Kubinyiné Gombos Sarolta: Sátrat
készíték az Úrnak (vers)

Dobozy Dezső: A plébános és a
harmadikrend

P. Roznik Rajnér OFM: Krisztus
közelében.

P. Ambrus Máté OFM: Isten (vers)

P. Kaizer Nándor OFM: Szent Fe-
renc fiai Aracson és Aranyos-
megyesen

Dr. Magnin Elekné: Gondolatok
fogadalomtétel előtt

—.: Játszótárs

—.: Páva

Pálffy Erzsébet grófnő: Apróságok
XI. Pius pápáról

—.: Máriagyűdre!

Franciska nővér: Miért nem lépsz
be a harmadikrendbe?

A Szent Ferenc fiai Aracson, és Aranyosmegyesen.

Aracson.

Aracs valamikor város, jelenleg Racsa, vagy Aracs név alatt puszta Torontál megyében Törökbecse és Beodra közt.

Itt Szent Miklós tiszteletére hajdan bencés apátság állott, amelyről csak annyit tudunk, hogy 1256-ban Miklós volt az apátja, aki 1256-ban részt vett az Esztergomban tartott zsinaton. Az apátság a mostoha idők miatt megszűnt, de az erős falak azután is ellenállottak az enyészetnek.

Az aracsi ferences templom (azelőtt bencés apátság) romjai. Előtte volt a zárdá 1377—1533.

Nagy Lajos királynak anyja, Erzsébet, megkönyörült az elhagyatott románstílusú három hajós templomon és a mellette levő zárdán, és hozzálátott 1370-ben azoknak felépítéséhez, vagy jobban mondva restaurálásához, azon szándékkal, hogy ide telepíti Szent Ferenc fiait. Evégből XI. Gergely pápához fordult, hogy hagyja jóvá nemes szándékát. A pápa 1378-ban jóváhagyta a királynő kérését és a ferencesek bevonultak a még nem teljesen kész épületbe. Erzsébet félt, hogy az épület befejezését nem éri el, azért, hogy az építkezés holta után is befejezést nyerjen, 1380-ban 500 aranyforintot, egy sárga atlasz kazulát a hozzá tartozó részekkel gyöngyökkel kihímézve, két ezüstdiót a körmeneteken használt velum fölött és két ezüst kannácskát saját házi kápolnájából adott a ferences zárdának.

A templomnak tornya és falai, sőt a templom falán Szt. Ferenc és Szent Antal képei is látszottak még 1765-ben.

A templomnak egyik domborműve, amelyet a volt zárdá udvarán találtak, a budapesti nemzeti múzeumban látható, az oszlopfejek pedig Beodrán a Karácsonyi-féle kertben.

A 18. századbéli szemtanúk azt látják, hogy az egyik oltárkép Szent Mihály főangyalt ábrázolja magyar ruhában, bajusszal és sarkantyús csizmával.

1533-ban a bácsi őrséghez tartozott és Neszti János volt a házfőnök. Ekkor végleg elhagyták a ferencesek Aracsot.

A romnak képe 1856-ból való.

Aranyosmegyes jelenleg kis falu Szatmár megyében román és magyar lakosokkal. Jelenlegi nagy kastélyának helyén hajdan Jákó vára állt. 1377-ben Simon özvegye, Katalin birtokolta. Nagyon tisztelte a szigorúbb rendi ferenceseket és azért felkérte a szent Ferencrend bosnyák tartományának főnökét, hogy küldjön két atyát Megyesre. Nem kétkedem, hogy a tartományfőnök teljesítette kérését; hiszen volt elég embere. Így tehát feltehető, hogy a ferencesek már 1377-ben vonultak ide. Hogy volt-e rendes zárdájuk, vagy csak residenciájuk, biztosan nem tudjuk, mivel csak 1506-ban találkozunk újból a zárdával, amely akkor a nagybányai őrséghez tartozott. 1444-ben a magyarországi zárdák elhagyták régi bosnyák provinciájukat és új, úgynevezett Szt. Szalvátor provinciát alakítottak; így természetesen ez a zárdá is az új provinciához csatlakozott, amint ezt az 1506-i tabula bizonyítja.

Az aranyosmegyesi ferences zárdá és templom romjai. 1377—1561.

Az 1548-i nagyváradai káptalan megengedi, hogy az itteni zárdá két lovat tarthasson.

Az 1554-i nagyszőlősi káptalan pedig elrendeli, hogy a káptalanra küldött konyhai és más szükségessé tárgyakat, ne küldjék vissza az ellenségtől fenyegetett zárdákba, hanem helyezték el azokat Aranyosmegyesen, mint biztosabb és védettebb helyen. Így a következő tárgyak jutottak ide: 8 nagy fazék, 2 közép nagyságú fazék, a nagyváradai zárdá tulajdona, 3 nagy merítő kanál rézből, négy szűrő kanál, 5 fadézsza nagyobb; negyven kanál, öt ecettartó, 3 nagy villa, tányérok, három ólom mosogató, hét nagy törülköző a mosogatóhoz; ugyancsak két új törülköző; ezeket a csiki házfőnök, Tivadar Egyed, hozta ide, 9 szennyes asztalterítő, 9 tiszta asztalterítő tiszta vászomból; ezeket szintén a csiki házfőnök hozta ide, úgyszintén 6 új asztalterítőt is. Három darab asztalterítő a világiak részére, 10 darab asztali kéztörő, három darab láb-törő kendő és ugyanannyi fejtörő kendőt.

Mikor 1565-ben János Zsigmond és Miksa király hadai ott a Szamos mentén harcoltak, a szerzetesek, számszerint öten elhagyták ezt az ősi zárdát.

A templom romjait egy 1856-ban készült kép után közlöm. A templom melletti földrészt még a 18-ik században is barátok kertjének hívták.

E zárda főnökei közül ismereteseek:

1531. Szilasi Benedek, 1533. Csomorkányi László, 1537. Salangy János, 1544. Bányai Miklós, 1546. Csomorkányi László, 1548. Hidvégi Máté, 1550. Harsányi István, 1554. Szántói András, 1558. Szatmári Mátyás, 1559. Illevölgyi János, 1561—1565. Szántói András.

A zárda tagjai 1533-ban:

P. Csomorkányi László házfőnök, P. Bányai Mihály gyóntató, P. Bessenyoői Lukács gyóntató, P. Tengöldi János gyóntató, időközben meghalt, P. Debreceni Balázs gyóntató, P. Dési Lukács, P. Széplaki György gyóntató, P. Veliki Mihály gyóntató, P. Pesti József gyóntató, Fr. Felsőbányai Márton klerikus, Fr. Gyulai Bálint, laikus testv. ebédlős, Fr. Szentmártoni Gergely lt. szabó, Fr. Almakeréki Gáspár lt., Fr. Váradi Lukács lt., Fr. Szalárdi Ferenc bognár, lt., Fr. Vizesgyáni István lt., Fr. Himesehyházi Mátyás lt.

Közlő: P. Kaizer Nándor O. F. M.

Egy régi legenda

meséli, hogy egy fiúcska gyöngyvirágszedés közben eltévedt az erdőben és ott összetalálkozott Jézussal. Jézus belenézett a kisfiú szívébe és így szólt:

— Gyermekem, ki segített téged abban, hogy szíved oly tiszta és fehér?

— Az Anyám — hangzott a válasz.

— Ki segített szívedből az engedetlenség, irigység és harag tüskéjét kiszakítani?

— Az Anyám.

— Ki ültette el szívedbe a virágokat és védte a megfagyástól a szeretet rózsáját, az önlegyőzés passziflóráját, a tisztaság liliumát, az alázat ibolyáját?

— Az Anyám.

Jézus mosolygott és ismét kérdezte:

— Gyermekem, a te szívedben sok szép ima és ének cseng...

Ki tanított meg rá?

— Az Anyám.

Erre Jézus így folytatta:

— Megáldlak, gyermekem, de megáldom azt is, aki téged nevelt: az édesanyádat!

„Senkise fog elveszni, anélkül, hogy tudná. Téved az, aki lelki örömkömben keres megnyugvást. Igazi biztonságot csakis a jó lelkiismeretnek tanúsága adhat.“ Nagy Szt. Terézia Összes Művei, III. 482. XXVIII.